

# Onrust door zwerfstroom

Vertonen uw koeien om onduidelijke redenen nerveus gedrag

in de melkstal? Of weigeren ze de melkstal binnen te gaan?

Dan hebben ze mogelijk last van zwerfstroom.

HENK TEN HAVE

**Z**werfstroom kan bijvoorbeeld ontstaan doordat ongedierte de isolatie van een kabel van een van de elektrische apparaten van de melkinstallatie heeft doorgevreten of doordat een aarding is doorgeroest. Een (kleine) lekstroom die daaruit kan voortkomen kan ervoor zorgen dat de geleidende onderdelen in de stal, zoals hekken, onder spanning komen te staan. Als een koe twee van dergelijke onderdelen gelijktijdig aanraakt (bijvoorbeeld een hek en een drinkbak), maar ook als een koe als aarding fungeert (contact tussen een hek en de grond), zal er een elektrische stroom door het lichaam van de koe vloeien. Zodra de stroom op een meta-

len onderdeel groot genoeg is dat die door het dier vloeit naar een ander metalen onderdeel óf naar de vloer, spreekt men van zwerfstroom.

## Aanpassing en uitbreiding

Zwerfstroom kan in de hele stal voorkomen, maar de kans erop is het grootst in de melkstal door de aanwezige apparatuur en het contact dat de dieren er hebben met de apparaten, het hekwerk en voersysteem. De kans op het ontstaan van zwerfstroom wordt vergroot door aanpassing en uitbreiding van de melkinstallatie, waarbij niet de installatienormen worden gevolgd.

## Nerveus

Of koeien last hebben van zwerfstroom is lastig vast te stellen. Maar er moet serieus rekening mee worden gehouden als koeien het volgende gedrag vertonen: nerveus gedrag tijdens het melken; weigeren om de melkstal te betreden en die snel verlaten na het melken; vaker urineren/mesten; tegenzin om te eten of drinken. Door deze gedragingen kan het bijvoorbeeld gebeuren dat koeien ongelijkmatig of onvolledig worden uitgemolken waardoor het melken langer duurt en de melkproductie daalt. Ook kan er vaker mastitis en een verhoogd celgetal ontstaan. Daarnaast zorgt zwerfstroom voor een verminderd dierenwelzijn. Verder kunnen er eerder ongevallen voorkomen door onvoorspelbaar gedrag van zenuwachtige koeien.

## Goede aarding

Het belangrijkste aandachtspunt om zwerfstroom te voorkomen is een deugdelijke aarding. Als verder dan de melkstal wordt gekeken, moeten ook alle mogelijke geleiders in de rest van de stal verbonden worden met de aarde. Dit zijn bijvoorbeeld de metalen delen van de ligboxen, de hekken en drinkbakken. §

Bron: Brochure 'Zwerfstroom in de melkstal', Fedagrim, ILVO



De kans op zwerfstroom is het grootst in de melkstal.

FOTO: WILBERT BEERLING